

Dersin Amacı

Kur'an'ın doğru anlaşılabilmesi için gerekli olan temel kavram, yöntem ve ilimleri tanıtmak; Kur'an'ın nüzul süreci, mushaf haline geliş aşamaları, kıraat farklılıkları, nesh, esbâb-ı nüzûl, muhkem-müteşâbih gibi Kur'an ilimlerini kavratarak öğrencinin Kur'an'ı ilmi bir perspektifle anlamasını ve yorumlamasını sağlamaktır.

Dersin İçeriği

Bu ders, Kur'an'ın anlaşılmasına yönelik olarak ortaya çıkan ilimleri tanıtmayı amaçlar.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Cerrahoğlu, İ. (1991). Tefsir usûlü (6. baskı). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları. el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sâlih, S. (1983). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân (16. baskı). Beyrut: Dâr al-'İlm li'l-Malâyîn. Süyûtî, C. (1996). Al-Itqân fi 'ulûm al-Qur'ân (M. Abû al-Fağl Ibrâhîm, Ed.). Kahire: Dâr al-Hadîth. Zerkeşî, B. B. (1957). Al-Burhân fi 'ulûm al-Qur'ân (M. Abû al-Fağl Ibrâhîm, Ed.). Kahire: Dâr Ihya' al-Kutub al-'Arabiyya. Zûrkânî, M. A. (1995). Manâhil al-'irfân fi 'ulûm al-Qur'ân (2. baskı). Beyrut: Dâr al-Kutub al-'İlmiyya.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretim Yöntemleri

Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Dersten elde edilecek verimin en üst düzeyde olması için öğrencilerin derse hazırlıklı gelmesi tavsiye edilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Prof. Dr. Mehmet SOYSALDI

Dersin Verilişi

Öğün

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. Mehmet Soysaldi

Program Çıktısı

1. Kur'an ilimlerinin tanımını, kapsamını ve tarihî gelişimini açıklayabilir.
2. Kur'an'ın nüzul süreci ve mushaflaşma aşamalarını açıklayabilir.
3. Kıraat farklılıklarını, nesh, esbâb-ı nüzûl, muhkem-müteşâbih gibi temel kavramları tanıyabilir.
4. Klasik ve modern dönemlerde Kur'an ilimlerine yaklaşım tarzlarını karşılaştırabilir.
5. Kur'an ilimlerinden elde edilen bilgileri tefsir çalışmalarında uygulayabilir.
6. Kur'an'ın anlaşılması ve yorumlanması Kur'an ilimlerinin önemini kavrayabilir.

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 17-37	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Dersin tanıtımı: Amaç, kapsam ve kaynaklar; Kur'an ilimleri kavramı ve tarihçesi; Kur'an ilimlerinin tefsirle ilişkisi	
2	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 37-57	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Vahiy kavramı: Tanımı, mahiyeti, çeşitleri; Vahyin Hz. Peygamber'e geliş şekilleri	
3	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 57-77	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Kur'an'ın nüzul süreci; Mekki ve Medeni ayetlerin ölçütleri ve özellikleri	
4	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 77-97	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Esbâb-ı nüzul: Tanımı, önemi ve kullanım ilkeleri; Örnekler	
5	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 97-117	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Kur'an'ın cem'i ve mushaf tarihi; Hz. Ebû Bekir ve Hz. Osman döneminde cem' faaliyetleri	
6	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 117-137	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Kur'an'ın yazılması, çoğaltılması ve mushaf farklılıkları; Mushaf tertibi	
7	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 137-157	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Kıraat ilmi ve kıraat farklılıkları; Sahih kıraat şartları ve kıraat imamları	
8			Ara sınav	
9	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 157-177	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Kur'an'ın dili ve üslubu; İ'câzü'l-Kur'an (Kur'an'ın mucizevi yönü)	
10	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 177-197 el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 217-237	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Nâsih-mensûh: Kavramlar, tartışmalar ve örnekler	
11	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 257-277	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Muhkem-müteşâbih ayetler; Müteşâbihatın yorum yöntemleri	
12	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 277-297	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Garîbü'l-Kur'an (yabancı kelimeler); Müşkilü'l-Kur'an (zor ayetler)	
13	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 297-317	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Kur'an'ın tercümesi: İmkânı, sınırları ve tarihsel örnekler	
14	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 317-337	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Kur'an ilimleri literatürü: Klasik eserler ve modern dönem çalışmaları	
15	el-Kattân, M. (1973). Mebâhis fi 'ulûmi'l-Qur'ân. Riyad: Mektebetü'l-Ma'ârif. Sayfa aralığı: 337-357	Anlatım, Tartışma ve soru-cevap, Metin analizi, Grup çalışmaları, Ödev ve sunumlar	Genel değerlendirme; Öğrenci sunumları; Soru-cevap ve dönem kapanışı	
16			Final sınavı	

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Derse Katılım	14	3,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	1,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	1,00
Ara Sınav Hazırlık	7	2,00
Final Sınavı Hazırlık	7	2,00
Teorik Ders Anlatım	14	3,00
Uygulama / Pratik	14	1,00
Diğer	14	1,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Final	60,00
Vize	40,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16
Ö.Ç. 1	5															
Ö.Ç. 2	5															
Ö.Ç. 3	5															
Ö.Ç. 4	5															
Ö.Ç. 5	5															
Ö.Ç. 6	5															

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Alanındaki lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak aynı veya farklı bir alandaki bilgilerini uzmanlık düzeyinde geliştirir ve derinleştirir.
- P.Ç. 2 :** Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrar ve farklı disiplinlerle ortak çalışmalar yürütür.
- P.Ç. 3 :** Lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak ilgili alandaki kaynakları etkin bir şekilde kullanır.
- P.Ç. 4 :** Alanla ilgili uygulanan araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır, kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.
- P.Ç. 5 :** Alanında edindiği bilgileri farklı disiplin alanlarından gelen bilgilerle bütünleştirerek yorumlar, çözümler ve yeni bilgiler oluşturur.
- P.Ç. 6 :** Alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki bilgileri toplumun eğitim, kültür ve sanat seviyesinin yükseltilmesi yönünde kullanır.
- P.Ç. 7 :** Alanıyla ilgili uzmanlık gerektiren bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür.
- P.Ç. 8 :** Alanıyla ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunların çözümü için yeni yaklaşımlar geliştirir.
- P.Ç. 9 :** Alanı ile ilgili sorunların çözümlenmesinde liderlik yapar; kişisel, kurumsal ve takım çalışmalarını uzmanlık düzeyinde organize eder.
- P.Ç. 10 :** Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla inceler, geliştirir ve gerektiğinde değiştirmek üzere harekete geçer.
- P.Ç. 11 :** Alanındaki güncel gelişmeleri ve yürütülen projeleri nicel ve nitel verilerle destekleyerek alanındaki ve alan dışındaki gruplara uygun iletişim araçlarıyla aktarır.
- P.Ç. 12 :** Bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü B2 Genel düzeyinde kullanarak sözlü ve yazılı iletişim kurar.
- P.Ç. 13 :** Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili verileri toplar, yorumlar, uygular ve duyurulması aşamalarında bilimsel, kültürel, sanatsal, toplumsal ve etik değerleri gözeterek denetler ve bu değerleri anlatır.
- P.Ç. 15 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 16 :** Alanıyla ilgili bilgileri uzmanlık düzeyinde kavrar ve ikinci kişilere normlara uygun olarak aktarır
- Ö.Ç. 1 :** Kur'an ilimlerinin tanımını, kapsamını ve tarihî gelişimini açıklayabilir.
- Ö.Ç. 2 :** Kur'an'ın nüzul süreci ve mushaflaşma aşamalarını açıklayabilir.
- Ö.Ç. 3 :** Kıraat farklılıklarını, nesh, esbâb-ı nüzûl, muhkem-müteşâbih gibi temel kavramları tanıyabilir.
- Ö.Ç. 4 :** Klasik ve modern dönemlerde Kur'an ilimlerine yaklaşım tarzlarını karşılaştırabilir.
- Ö.Ç. 5 :** Kur'an ilimlerinden elde edilen bilgileri tefsir çalışmalarında uygulayabilir.
- Ö.Ç. 6 :** Kur'an'ın anlaşılması ve yorumlanmasında Kur'an ilimlerinin önemini kavrayabilir.